

SLOVENSKÝ KLUB ŠVAJČIARSKYCH SALAŠNÍCKYCH Psov

Vážení chovatelia!

Vedenie Slovenského klubu švajčiarskych salašnických psov v spolupráci s veterinárnou ambulanciou ESvet sa rozhodlo v rámci plošného skríningu genetických ochorení ponúknuť chovateľom možnosť krvného vyšetrenia troch najčastejších sa vyskytujúcich geneticky podmienených ochorení švajčiarskych salašnických psov :

Von-Willebrandova choroba (vWD), Degeneratívna myelopatia (DM) a Progresívna retinálna atrofia(PRA)

Odber krvi bude realizovaný v deň konania Klubovej výstavy SKŠSP vo Veľkom Mederi - dňa 25. 5. 2013 v stánku veterinárnej ambulancie ESvet. Vyšetrenie bude zabezpečené cez slovenské laboratórium Slovgen (výskumné laboratórium pri Slovenskej akadémii vied Bratislava).

Bežná cena za jedno vyšetrenie predstavuje 25 Eur (pri počte minimálne 25 vzoriek) .

Výbor klubu sa rozhodol prispieť na uvedené genetické vyšetrenia

- sumou 10 eur pre každého člena klubu (aj pri rodinnom členstve 1 príspevok) tento príspevok si členovia môžu vyzdvihnúť priamo na výstave vo forme kartičky so zľavou na vyšetrenie uskutočnené v ten deň v stánku ESvet (platí aj pre zahraničného člena);
- sumou 5 euro (1 príspevok aj pri spolujiteľstve) na každého psa prihláseného na klubovej výstave vo Veľkom Mederi (platí aj pre zahraničného účastníka výstavy) taktiež vo forme kartičky so zľavou na vyšetrenie uskutočnené v ten deň v stánku ESvet .

Príspevok klubu je viazaný len na vyšetrenia uskutočnené v deň výstavy, po 25. 5. 2013 strácajú katičky na zľavu platnosť.

*** príklad:**

- Člen klubu – na výstavu neprihlásený žiaden pes = príspevok 10 eur (pre člena), ktoré môže využiť na vyšetrenie psa (psov) vo svojom vlastníctve;
- Člen klubu + na výstavu prihlásený 1 pes = príspevok 10 eur (pre člena) + príspevok 5 eur za prihláseného psa = spolu 15 eur, ktoré môže využiť na vyšetrenie psa (psov) vo svojom vlastníctve;
- Nečlen klubu na výstavu prihlásený 1 pes = príspevok 5 eur za prihláseného psa = spolu 5 eur, ktoré môže využiť na vyšetrenie psa (psov) vo svojom vlastníctve.

Pri nazbieraní dostatočného množstva vzoriek (min. 25)bude cena pre záujemcov nasledovná :

Spôsob odberu Vzoriek :

a)odobraté iným veterinárom a prinesené vzorky na klubovku =25 Eur - príspevok klubu/ za jedno vyšetrenie (v tomto prípade musí byť k vzorke krvi priložené osvedčenie veterinára lekára a totožnosti zvierat'a)

b)odobraté na mieste pracovníkmi ambulancie ESvet = 25 Eur - príspevok klubu/ za jedno vyšetrenie + 5 Eur za 1 odber a náklady na odberový systém

Pri vyšetrení viacerých ochorení je potrebný len jeden odber krvi .

Klub, ako prispievateľ na tieto genetické vyšetrenia, má právo k nahliadnutiu do výsledkov. V rámci zachovania maximálnej anonymity budú výsledky v rámci klubu doručené jedine hlavnému poradcovi chovu. Výsledky vyšetrení nemajú mať dopad na ďalšie chovné upotrebenie vyšetrených jedincov .

Viac o vyšetrovaných diagnózach:

Von-Willebrandova choroba (vWD)

Von Willebrandova choroba je najviac rozšírené dedičné ochorenie krvi psov, podobné hemofílii u ľudí. Je spôsobená deficitom von Willebrandovho faktoru v krvi (vWF). Ide o proteín viažuci sa na ďalšie faktory, podieľajúce sa na zrážaní krvi. Pri jeho (väčšom či menšom) nedostatku dochádza k poruchám kaskády reakcií zrážania, čo môže viesť až ku ťažkým krvácačným stavom. Toto ochorenie môžeme rozdeliť na tri typy:

- Typ I. - jemná forma, bez spontánneho krvácania (len po podaní určitých liekov)
- Typ II. - predĺžené zrážanie krvi
- Typ III. - najnebezpečnejší typ, pri ktorom hrozí vykrvácanie spontánne, pri traume alebo pri operácii

Typ I.

Autozomálne recesívna-táto forma postihuje Bernských salašnických psov.

- Pes čistý/clear/ (clear/clear alebo takzvaný homozygot čistý) – čo znamená, že pes nie je nosičom mutácie a tým pádom ani neochorie ani nepredá mutáciu na svoje potomstvo.
- Pes nosič /carrier/ (genotyp clear/ vW, takzvaný heterozygot)- čo znamená že pes má jeden gén mutovaný a jeden „čistý“ . Pes síce nebude postihnutý von Willebrandovou chorobou, ale mutáciu môže preniesť na svojich potomkov a preto by mal byť párený len čistým psom.
- Pes postihnutý/affected /(genotyp vW/vW, takzvaný homozygot postihnutý) -čo znamená, že pes má oba gény s mutáciou. Títo psy sú nielen chorí, ale budú vždy predávať mutovaný gén na potomstvo a preto je na zväžení majiteľa chovného jedinca či takéto zviera využije v chove.

Degeneratívna myelopatia DM (canine degenerative myelopathy)

Degeneratívna myelopatia psov je neurodegeneratívne ochorenie s oneskoreným nástupom. Takisto sa jedná o autozomálne recesívne ochorenie. Toto ochorenie bolo prvýkrát popísané ako ochorenie miechy hlavne u nemeckých ovčiakov. Okrem nemeckých ovčiakov sú ale degeneratívnou myelopatiou postihnuté mnohé ďalšie plemená vrátane Bernského salašnickeho psa. Primárnym obrazom je paralýza (ochrnutie) zadných nôh s progresívnym zhoršovaním. Rozvíja sa nekoordinovaný pohyb zadnej časti tela, narušená je citlivosť a reflexy. S postupom ochorenia sú postihnuté aj hrudné končatiny a ochorenie sa manifestuje ako paréza až paralýza. Jedinec nakoniec môže strácať kontrolu nad funkciou mechúra a čriev. V prípade tohto ochorenia jedinec netrpí bolesťami, nakoľko dochádza k strate funkcie chrbtice v dôsledku deštrukcie myelínu a následnej degenerácii axónov spôsobujúcej progresívnu ataxiu a parézu.

- Pes čistý/clear/ (clear/clear alebo takzvaný homozygot čistý) – čo znamená, že pes nie je nosičom mutácie a tým pádom ani neochorie ani nepredá mutáciu na svoje potomstvo.
- Pes nosič /carrier/ (genotyp clear/ DM, takzvaný heterozygot)- čo znamená že pes má jeden gén mutovaný a jeden „čistý“ . Pes síce nebude postihnutý von Degeneratívnou myelopatiou, ale mutáciu môže preniesť na svojich potomkov a preto môže byť párený len čistým psom.
- Pes postihnutý/affected /(genotyp DM/DM, takzvaný homozygot postihnutý) -čo znamená, že pes má oba gény s mutáciou. Títo psy sú nielen chorí, ale budú vždy predávať mutovaný gén na potomstvo a preto je na zväžení majiteľa chovného jedinca či takéto zviera využije v chove.

Progresívna retinálna atrofia- PRA

Je dedičné ochorenie, ktoré sa objavuje u mnohých plemien psov a v mnohých formách.

Prcd-PRA (progressive rod-cone degeneration) je forma PRA ochorenia ktorá postihuje zo švajčiarskych salašnických psov najmä Entlebušských salašnických psov. Táto genetická vada zapríčiňuje degeneráciu(zničenie) buniek sietnice v oku. Najskôr sú postihnuté tyčinky(čierno-biele videnie), čo vedie k šeroslepote. Neskôr sú postihnuté aj čapíky(farebné videnie), čo vedie k úplnej slepote psa. Ochorenie sa začína prejavovať v období dospievania alebo v skorej mladosti, ale samozrejme v rámci jednotlivých plemien môžu byť určité odchýlky.

Genetické testy dnes pomáhajú pri diagnostike prcd-PRA a sú aj pomocou pre chovateľov, aby mohli eliminovať psov z postihnutým génom.

Prcd-PRA sa dedí ako autozomálny recesívny znak. Sú tri možnosti genotypu u psov :

Pes čistý/clear/ (genotyp N/N alebo takzvaný homozygot čistý) – čo znamená, že pes nie je nosičom mutácie a tým pádom ani neochorie ani nepredá mutáciu na svoje potomstvo.

Pes nosič /carrier/ (genotyp N/ PRA, takzvaný heterozygot)- čo znamená že pes má jeden gén mutovaný a jeden „čistý“. Pes síce nebude postihnutý prcd-PRA ,ale mutáciu môže preniesť na svojich potomkov a preto môže byť párený len čistým psom.

Pes postihnutý/affected/ (genotyp PRA/PRA, takzvaný homozygot postihnutý) -čo znamená ,že pes ma oba gény s mutáciou. Títo psy sú nielen chorí ale budú vždy predávať mutovaný gén na potomstvo preto je na zvážení majiteľa chovného jedinca či takéto zviera využije v chove.

DNA TEST NEDOKÁŽE ÚPLNE NAHRADIŤ KAŽDOROČNÉ VYŠETRENIE OČNÉHO POZADIA, TESTUJE LEN JEDNU Z MNOHÝCH DEDIČNÝCH FORIEM PRA.